

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІІ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

Отже, сучасний розвиток суспільства потребує високого рівня морально-етичного виховання молоді, а, отже, і професійних та досвідчених педагогів вищої школи. Тому кожен викладач повинен прагнути до найвищого рівня педагогічної майстерності, основою якої є гуманістична спрямованість. Майстерність педагога передбачає як володіння високими особистісними моральними якостями, так і професіоналізм у формуванні таких якостей у студентів. Потрібно пам'ятати про те, що вища школа є одним із плацдармів формування особистості, а тому саме від професіоналізму морально-етичного виховання під час освітнього процесу, залежить рівень моральної самосвідомості студента, як члена соціуму. Таким чином, морально-етичне виховання студента є однією з найважливіших складових педагогічної майстерності викладача, який у нерозривному зв'язку навчання та виховання, виконує високу соціальну роль у формуванні особистості майбутнього фахівця.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 18.03.2020.
2. Сухомлинський В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори : у 5-ти т. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 2. – 149 с.
3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник для вищих навч. закл./ К.: Вища школа, 1997. – С. 35, 79 – 80.

Когут Єлизавета Олександрівна
курсант 2-го курсу ННІ № 3 НАВС

Науковий керівник: Петрова Г.М.

кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії права та юридичної
логіки Національної академії внутрішніх справ

РОЛЬ І ФУНКЦІЇ РЕЛІГІЇ В ЖИТТІ СПІЛТНОТИ

Релігія як феномен сформувалась у намаганнях людини пізнати особливості буття світу, сили, що панують у ньому, а також своє місце і роль у процесах, що відбуваються у природі, суспільстві різним чином торкаючись її буття. У цьому процесі вона прийшла до розуміння існування у Всесвіті Вищих Сил, які по особливому освітлюють людську душу, завдяки яким людина вивищується над собою і, пізнаючи Бога, починає відчувати його буття в собі.

Деякі вчені тлумачать релігійну віру переважно як інтелектуальний феномен, акцентуючи на змістовому характері релігійних уявлень. На їх погляд, релігія є переважно міфологічно. Системою, а формування релігійної свідомості починається із зародження релігійних уявлень, які постають у

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

чуттєво-зорових образах. Їх джерелом є природа, суспільство, людина. На основі цих образів формуються розумові конструкції: поняття, судження, висновки.

Розходження у поглядах релігієзнавців починаються з тлумачення джерела цих почуттів (любов, страх). Богословсько-теологічна думка в релігієзнавстві пов'язує ці почуття з надприродним джерелом, «із зустріччю віруючого з божеством, священним». Представники психології релігії вважають, що питання про природне та надприродне джерело релігійних переживань не підлягає науковим методам пізнання.

Прихильники атеїстичної течії стверджують, що людські почуття можуть стати релігійними, якщо вони спрямовані на фантастичні істини, зв'язки та відношення.

Зібрати вичерпну інформацію про всі релігії світу, яких натеper зафіксовано до 5 тис., ще не вдалося нікому, відповідно ще не вироблено оптимальної класифікації. Пізнання феномену релігії, особливостей сучасних національних, світових релігій неможливе без осмислення відомостей про первісні форми вірувань.

Ми ж зупинимось детальніше над функціями, які виконує релігія у житті сучасного суспільства. Під функціями релігії мають на увазі способи, рівень, напрями впливу релігії на соціум, на окремі його структурні елементи, на особистість.

Функції релігії тісно пов'язані із структурою релігії, кожен елемент якої визначає їх специфіку, дають змогу глибше, всебічніше пізнати її особливості, вплив на соціум. Вони виявляють себе явно чи латентно, постійно чи тільки на певних етапах історії, виражаючи можливості релігії та її роль у суспільстві. Якщо функції релігії окреслюють і характеризують форми, способи, напрями, рівень впливу релігії в суспільстві, то роль релігії є наслідком реалізації релігією своїх функцій.

Релігія задовольняє різноманітні потреби людини, але жоден із соціальних феноменів не здатен замінити її. Саме це і визначає особливість її функцій, серед яких виділяються: компенсаційна, терапевтична, втішальна, світоглядна, регулятивна, комунікативна, інтегративна, дезінтегруюча, ідеологічна, політична, правова, культуроформуюча, легітимуюча. Це дає підстави стверджувати, що релігія є поліфункціональним феноменом. Кожна із функцій релігії є відображенням духовних потреб, інтересів індивідів, спільнот.

Зупинимось детальніше на розгляді двох різновекторних функцій – інтегративної та дезінтегруючої.

Реалізація інтегративної функції релігії сприяє забезпеченню стабільності в суспільстві. На думку французького філософа, соціолога Е. Дюркгейма, релігія діє в суспільстві як клей, допомагаючи людям усвідомити свою моральну належність до соціуму, самовизначитися в суспільстві, а внаслідок цього об'єднатися з близькими за поглядами, моральними

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІ ПІА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІА НАВС У РЕАЛІЗАЦІІ ПРІНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІА ПОРЯДКУ*

установками, віруваннями людьми, разом з ними брати участь у культових церемоніях. Це сприяє утвердженню в суспільстві злагоди, солідарності, згуртованості, знижує конфліктність, натомість посилює суспільну рівновагу та гармонію суспільних відносин. Різною мірою інтегративна функція виявляє себе на рівні суспільства, конфесій, а також окремих релігійних громад. Найпомітнішою вона є, коли система релігійних цінностей відповідає фундаментальним потребам суспільства.

Суть дезінтегруючої функції полягає в тому, що, об'єднавшись на основі певного віровчення, культу, групи людей протиставляють себе іншим соціальним утворенням, в основі яких перебувають інші віросповідання. Це може бути джерелом конфлікту між представниками різних віросповідань, конфесій. Часто такі конфлікти свідомо провокуються, оскільки вони сприяють зміцненню релігійних груп, посиленню авторитету їх лідерів.

Існують конфлікти і всередині релігійних об'єднань, наприклад, між консерваторами і реформаторами. Нерідко вони стають передумовою церковних, конфесійних розколів, виникнення сектантських утворень. Часто в основі релігійних конфліктів фігурують політичні, економічні інтереси. Нерідко під релігійними лозунгами розгортаються соціальні конфлікти.

Конфлікти, які відігравали дезінтегруючу роль, не обминули жодної із церков, конфесій. Найпомітнішими були розкол у християнстві, що призвів у 1054 р. до розділення його на православ'я і католицизм, реформація в католицизмі (XVI—XVII ст.), рух старообрядництва в Руській православній церкві (XVII ст.), перипетії, пов'язані з утворенням та функціонуванням греко-католицької церкви в Україні та ін.

Сьогодні у житті суспільства важливу роль відіграє легітимізуючи функція релігії. Виявляється вона в узаконенні певних суспільних порядків, державних інститутів, політичних, правових і відносин, норм чи визнанні їх неправомірними.

Релігія є невід'ємним елементом суспільного життя, важливим чинником суспільних відносин. Її місце і роль у суспільній системі визначають і функції релігії в у суспільному житті.